

AKKREDITÁCIÓS „KISOKOS”?

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK AZ AKKREDITÁCIÓRÓL

1. Mi az akkreditáció?

Az intézményi akkreditációs eljárás célja a felsőoktatási intézmények Európai Felsőoktatási Térségre vonatkozó minőségbiztosítási irányelvek és sztenderdek szerinti működésének vizsgálata és hitelesítése. Az intézményi akkreditáció rögzített célja, hogy igazolja, egy felsőoktatási intézmény az ESG 2015 (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) sztenderdjei és irányelvei szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

A hitelesítési eljárás egy folyamat (akkreditációs folyamat) keretében valósul meg, melynek során a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) támogatja a hitelesítésre való felkészülést, tanácsot ad a hitelesítés alapjául szolgáló intézményi önértékelési dokumentum összeállításához, értékeli az ESG sztenderdeknek való megfelelést és határozatot hoz a hitelesítésről.

Az intézményi akkreditációs eljárás eredményeként a MAB Testület határozatával akkreditálja, hitelesíti a felsőoktatási intézményt, igazolva, hogy az intézmény és annak minőségbiztosítási rendszere a sztenderdeknek megfelelően működik. Az intézményi akkreditáció hatálya legfeljebb 5 év.

2. Mi az ESG?

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area - Európai Felsőoktatási Térség Minőségbiztosítási Irányelvek és Sztenderdek. Ez a dokumentum tulajdonképpen egy olyan szabvány, amely az egyetemek és főiskolák számára rögzíti az intézményben működő valamennyi folyamat minőségének folyamatos fejlesztése érdekében előírt és javasolt azon szempontokat, amelyeket a hallgatók és a munkatársak, valamint a munkaerőpiaci szereplők és együttműködő partnerek igényeinek és elvárásainak való mind magasabb színvonalon történő teljesítése érdekében szükséges, illetve ajánlott megvalósítani.

3. Mi a MAB?

Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) – ez az a szervezet, amely hitelesíti/tanúsítja az egyetemeken, főiskolákon működő ESG szempontok szerint kialakított és működtetett minőségbiztosítási rendszereket.

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság a felsőoktatásban folyó képzés, tudományos kutatás, művészeti alkotótevékenység tudományos minőségének ellenőrzését, biztosítását és értékelését elősegítő országos szakértői testület.

A MAB fő feladata Magyarország felsőoktatási intézményeiben a magas szintű oktatást támogató értékelő tevékenység, a képzés valamennyi szintjét és résztvevőjét támogató minőségbiztosítás.

A MAB tevékenysége során figyelembe veszi a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályokat, ellátja a számára előírt feladatokat, megfelel az ESG 2015 által rögzített kritériumoknak, és alkalmazza a MAB szakbizottsági és testületi munkája során kidolgozott objektív, komplex és korszerű szempontokat.

A MAB tevékenységével erősíti a független működést, értékelő munkájában a nemzetközi sztenderdeknek megfelelő módszertant alkalmaz, fejleszt és/vagy adaptál. A MAB szakértői, akkreditációs, elemző és javaslattevő tevékenysége, követve a nemzetközi sztenderdekben rögzített értékelveket, objektív kritériumrendszerre épül, független, elfogulatlan, politikamentes. A MAB valamennyi tevékenységével törekszik a felsőoktatási intézmények belső minőségbiztosítási kultúrájának erősítésére, segítve ezzel a magyar felsőoktatás minőségének javítását, nemzetközi elismertségének növelését.

A MAB feladatainak ellátása során következetesen alkalmazza a minőségbiztosítás ESG 2015 kritériumait. A MAB tehát minőségHITELESÍTÉST végez, azaz megvizsgálja, hogy egy adott intézmény vagy program megfelel-e a MAB által előre meghatározott és közzétett minőségi követelményeknek. Ha ez a megfelelés fennáll, akkor hitelesíti, "akkreditálja" a vizsgált intézményt vagy programot.

4. Milyen akkreditációs eljárás kerül lefolytatásra a MATE-n és mikor?

A MATE-n az Egyetem egészének, azaz valamennyi ESG szempont szerinti működési folyamata felülvizsgálatra kerül.

Továbbá három doktori iskola akkreditációjára is sor fog kerülni:

- Gazdaság- és Regionális Tudományok Doktori Iskola (D71),
- Műszaki Tudományi Doktori Iskola (D70),
- Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola (D233)

Az eljárás lebonyolítására a tervek szerint 2023. december – 2024. február között fog sor kerülni.

Az ilyen típusú akkreditációs eljárást integrált akkreditációs eljárásnak nevezzük, amikor az intézményi működési folyamatok mellett a doktori képzés folyamatainak együttes, egyidejű felülvizsgálatára kerül sor.

5. Ki bonyolítja le ezt az akkreditációs eljárást MATE-n?

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság Testülete megválasztja a helyszíni látogatást/online interjúkat lefolytató Látogató Bizottságot, amelynek tagjai a szakterületükön elismert, más intézmények oktatóiból, tapasztalt felsőoktatási/ minőségbiztosítási szakemberekből, EHÖK, EDÖK képviselőiből, valamint a MAB szakreferenseiből állnak.

A MAB a Látogató Bizottság összetételéről tájékoztatja a felsőoktatási intézményt, amely összeférhetlenség esetén a tagokkal szemben 10 napon belül kifogást emelhet; ebben az esetben a MAB új tagot/tagokat bíz meg, aki/akik személye ellen további kifogás nem emelhető.

A Látogató Bizottság lehetőség szerint nemzetközi szakértőt is tartalmaz. A bizottság létszáma függ az intézmény méretétől, a felülvizsgált tudományterületek és doktori iskolák számától és a látogatás lebonyolításának módjától.

6. A MATE-n melyik szervezeti egység gondoskodik az akkreditációs felkészülési folyamatról?

A Szenátus állandó testülete az Akkreditációs és Minőségügyi Bizottság (AMB), amely az Egyetemen a felsőoktatás, a kutatás és a szolgáltatás minőségbiztosítási, minőségfejlesztési és akkreditációs tevékenységeivel kapcsolatos döntéselőkészítő, elemző és javaslattevő testülete. Az AMB feladata a minőségügyi rendszer fejlesztési lehetőségeinek feltárása, a fejlesztési feladatok meghatározása, valamint koordinálni az akkreditációs eljárásokkal kapcsolatos teendőket.

Az AMB javaslatot tesz az Egyetem minőségügyi rendszerére és az Egyetem minőségfejlesztési programjára és minőségcéljaira, gondoskodik az akkreditációs eljárásokra (intézményi, doktori iskolák) történő szakmai felkészítésről, az akkreditációhoz kapcsolódó követő (monitoring) eljárások teljesítéséről.

Az AMB szenátusi jóváhagyásra előkészíti az Egyetem Küldetésnyilatkozatát és Minőségpolitikáját, annak érvényesülését rendszeresen felülvizsgálja. Véleményezi az intézményfejlesztési stratégiát, közreműködik a működési engedély felülvizsgálati eljárás (Oktatási Hivatal által) előkészítésében.

Az AMB működését a Tudományos és Minőségügyi Titkárság támogatja, azon belül az Akkreditációs és Minőségügyi Munkacsoport emelendő ki, amelynek feladatkörébe tartozik az intézményi és doktori képzés akkreditációs eljárásaira történő felkészülés és azzal összefüggésben álló részfeladatok szervezése, koordinációja. Az ennek keretében elvégzendő évenkénti önértékelés, valamint a működési engedély felülvizsgálati eljárás (Oktatási Hivatal által) előkészítésében és lebonyolításában történő szakmai közreműködés is feladatai közé tartozik.

A Titkárság a tudományos és minőségbiztosítási rektorhelyettes irányításával látja el feladatait, aki egyben az Egyetem minőségügyi vezetője is.

7. Kik vesznek részt az akkreditációs felkészülési és önértékelési folyamatban?

Az akkreditáció alapja az intézmény által összeállított önértékelő jelentés, amely az Egyetem minőségbiztosítási rendszerének részletes bemutatását tartalmazza az ESG 2015 sztenderdjeinek és irányelveinek megfelelően. Ezt az önértékelési tevékenységet az egyetemi vezetés által kijelölt szakmai munkacsoportok végzik a tudományos és minőségbiztosítási rektorhelyettes irányításával, amely 2023. februárban kezdődött és jelenleg is tart.

Ezekben a munkacsoportokban az egyes ESG szempontokhoz közvetlenül kapcsolódó munkatársak, valamint egy-egy hallgatói képviselő, továbbá lehetőség szerint külsős, a munkaerőpiac vagy egyéb érdekelt külső partnerek (stakeholderek), vagy ALUMNI rendszeren keresztül becsatornázott közreműködők vesznek részt. Cél az érdekelt belső és külső felek mind szélesebb körének bevonása. Az önértékelések elkészítésének és MAB-hoz történő benyújtásának határideje 2023. szeptember.

8. Milyen dokumentumokból lehet tájékozódni az egyetemi minőségbiztosítási rendszerről, a minőségcélokról valamint az intézményi stratégiai célokról?

- Küldetésnyilatkozat
- Minőségpolitika
- Minőségügyi Szabályzat
- Intézményfejlesztési terv

9. Milyen gyakorisággal kerül sor akkreditációs eljárásra?

Az intézményi akkreditáció hatálya legfeljebb 5 év, tehát max. ötévenkénti gyakorisággal kerül sor akkreditációs eljárásra az intézmény általi kezdeményezésre.

Amennyiben a MAB testület a sztenderdektől, illetve az irányelvektől részleges eltérést, azok adaptálását érintő szervezeti eltérést állapít meg, úgy monitor eljárást írhat elő az intézmény számára (2 év). A monitor eljárás célja a megállapított eltérések, hiányosságok pótlásának nyomon követése, a folyamatfejlesztések ellenőrzése. A MAB Testület az intézményi akkreditáció maximális hatályánál rövidebb időszakra (2 v. 3 év) kiterjedő akkreditációról is dönthet, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a követő eljárás nem elegendő a feltárt hiányosságok pótlására.

A MATE-n, pontosabban annak jogelőd intézményében a Szent István Egyetemen legutóbb a 2017/2018. tanévben zajlott akkreditációs eljárás.

10. Hogyan zajlik le az akkreditációs eljárást?

Az Egyetem kezdeményezésére a MAB és az Egyetem között létrejött egy szerződéses megállapodás (2023. február), amelyben rögzítésre kerülnek az akkreditációs eljárással kapcsolatos alapvető szempontok.

Ezt követően az intézményben megkezdődtek a MAB útmutatói szerinti önértékelési folyamatok (intézményi + doktori iskola), valamint azok nyomán az önértékelési jelentések összeállítása.

A MAB által kijelölt és felkért Látogató Bizottság áttanulmányozza az intézmény, valamint a kijelölt doktori iskolák önértékeléseit, az azokban meghivatkozott dokumentumokat, az intézmény honlapján elhelyezett adatokat és információkat, majd a felmerült kérdések interjúk formájában történő tisztázása és további információszerzés érdekében az egyeztetett időpontban és ütemezés szerint helyszíni látogatást és/vagy online interjúkat folytat az Egyetemen (2023. IV. negyedév – 2024. I. negyedév). Amennyiben a Látogató Bizottság azt szükségesnek ítéli, a látogatás előtt, illetve során kiegészítő írásos információkat kérhet a felsőoktatási intézménytől, illetve a doktori iskolától.

A Látogató Bizottság írásos értékelő jelentést készít a rendelkezésére álló információk alapján, melynek tervezetét az esetleges ténybeli hibák (számszaki tévedések, adatok, nevek, elírások) korrigálása céljából a látogatást követő 60 napon belül, 10 napos határidő mellett megküldi az intézménynek. A MAB Testülete a véglegesített jelentéstervezetet megtárgyalja, és döntést hoz az intézmény, illetve a doktori iskolák akkreditációjáról.

A Testület döntésében:

- a) támogathatja az intézmény és a doktori iskolák öt évre szóló akkreditációját,
- b) meghatározott feltételek és monitor eljárás előírása mellett feltételesen támogathatja az intézmény, illetve a doktori iskolák öt évre szóló akkreditációját, illetve
- c) elutasíthatja az intézmény, illetve a doktori iskolák akkreditációjára irányuló kérelmet.

Az értékelő jelentés minden esetben tartalmazza a Látogató Bizottság akkreditációra vonatkozó, a MAB Testületének címzett javaslatát, továbbá az azonosított jó gyakorlatokat és a fejlesztési ajánlásokat. A MAB Testületének döntése minden esetben tartalmazza a döntés tételes indoklását.

Feltételes akkreditáció esetén a döntés pontosan meghatározza a feltételeket és a hiányosság megszüntetésére vagy a kapcsolódó intézkedési terv benyújtására vonatkozó, legfeljebb két éves határidőket. Feltételes akkreditációra akkor kerül sor, ha a MAB Testülete az ESG 2015 sztenderdektől és irányelvektől való kisebb mértékű, orvosolható eltérést állapít meg. Ekkor monitor eljárást ír elő, amelynek célja a megállapított eltérések, hiányosságok pótlásának nyomon követése, a folyamatfejlesztések ellenőrzése. A feltételek nem teljesítése az akkreditáció megvonásával jár.

Elutasítás esetén az egyetem a határozat keltétől számítva legkorábban egy év elteltével új akkreditációs eljárás megindítását kezdeményezheti.

Az akkreditációs eljárást érintő etikai, eljárásbeli vagy szakmai hiba esetén az egyetem a Testület határozatának keltétől számított 30 napon belül panaszt tehet a MAB-nál, illetve a MAB Felülvizsgálati Bizottsághoz fordulhat.

A MAB a Testület döntését követően az értékelő jelentést és a döntést megküldi az intézmény rektorának, a doktori iskola vezetőjének és az Oktatási Hivatalnak, valamint honlapján közzéteszi. Sikeres akkreditáció esetén az intézménynek megküldi az igazoló oklevelet és logót, továbbá az arra vonatkozó használati feltételeket.

11. Milyen célból szükséges az akkreditációs eljárást elvégezni?

Az Oktatási Hivatal öt évenként végzi el a felsőoktatási intézmények működési engedélyeinek felülvizsgálatát. Ezen eljárás során figyelemmel van az intézmény, és a szakok akkreditált státuszára. Annak érdekében, hogy ez a hivatali eljárás rendben megtörténhessen szükséges az érvényes akkreditációs határozatok megléte, amelynek feltétele a sikeres akkreditációs eljárás.

12. Milyen előny származik az akkreditációból?

A MAB akkreditált státusz azt igazolja, hogy a nálunk végzett doktoranduszok és hallgatók diplomája ekvivalens az Európai Felsőoktatási Térségben, azaz a nemzetközi munkaerőpiacon hivatalosan elismert. Végzettjeink oklevele az Európai Felsőoktatási Térség Minőségbiztosítási Sztenderdjei (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – ESG 2015.) szerinti akkreditált státuszúak, nemzetközileg elismertek.

Megjegyzés:

Intézményi belső kommunikáció: az akkreditációs eljárással kapcsolatban minden további felmerülő kérdés, észrevétel illetve javaslat esetén az akkreditacio@uni-mate.hu e-mail címen keresztül megküldött üzenetre az akkreditációval foglalkozó kollegák felvilágosítást, és válaszokat nyújtanak minden érdeklődő számára.